

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Sponsalitia largitas pura. parag. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

§. II.

De Sponsalitia largitate.

1. Sponsalitia largitas, quæ solet esse inter Sponfos, antequam contrahatur Matrimonium per verba de præfenti, est vera Donatio, & hic de ea est breviter differendum: est autem duplicis generis. Alia pura, quando nimirum inter Sponfos, nec osculum intercessit, nec copula. Alia non pura, quando scilicet intercessit, hic de priore, mox §. sequenti de posteriore.

Sponsalitia largitas pura.

2. Sit generalis Regula. Sponsalitia largitas pura, seu pura Donatio cujuscunque rei, etiam prætiolæ facta inter Sponfos de futuro, ita valida est, ut, si subsequatur Matrimonium, illudque consummetur, donata acquirantur omnino Donatario, sine necessitate insinuationis, ut habet Diana, a secus dicta donata revertantur ad Donatorem. Notentur singulæ clausulæ dictæ Regulæ.

a Diana p.
8. tr. 6.
ref. 25.

3. Dictum est Primò, (Sponsalitia largitas) non enim hic loquimur, si constet aliquid independentè à Matrimonio secururo fuisse donatū; sic enim non est Sponsalitia largitas, sed Donatio facta extraneo, de qua hic non agimus.

4. Dictum est Secundò, (Donatio cujuscunque rei) nulla enim est prohibitio, seu limitatio circa res, quas Sponfi sibi invicem donare possunt.

5. Dictum est Tertio, (inter Sponfos de futuro.) Hinc ergo fit, ut, si inter illos adsit impedimentum dirimens, etiam si contracta sint sponsalia sub conditione Dispensationis, & antè Dispensationem aliquid donetur, illam non fore Sponsalitiæ largitatem, sed Donationem, qualis solet fieri extraneis, eodemq; modò mensurandam, ac illam. Ratio est, quia, tunc ii non sunt verè Sponfi. Ita

b Sanc. lib. Sanch. b Vide etiam multa in hanc rem. apud 6. matr. d. Dian. c.

18. n. 7. c. 6. Dictum est Quarto, (ita valida est, ut, si subsequatur Matrimonium, &c.) Donationes enim Sponforum, semper præsumuntur fieri sub conditione futuri eventus, id est, futuri

11. tr. 4. a. Matrimonii. Unde si hoc non subsequatur,

res donatæ restituentæ sunt integrè Donatori, cum iis limitationibus, seu explicationibus, mox afferendis à num. 9. Quare, quando Sponfus, vel Sponsa dono sibi invicem dant vestes, aliaque similia, cum Donatio absoluta nunquam, ut nuper diximus, præsumatur, d. Sopra, semper præsumuntur donati ex causa futuri Matrimonii, & ob ejus decus, non verò absolute, ut transferatur dominium illarum in alterum; Nisi forte sint vestes quotidianæ, & non prætiolæ, vel adsint alia conjecturæ probantes absolutam donationem, qualem esse concedimus, si res sint esculentæ, & poculentæ, quæ servari, uique ad contractum Matrimonium non solent, vel, quando in aliqua Regione sit mos usurpatus à Sponfis absolute donandi. Vide hoc. fufius agitarum à Bossio, e ubi notat, etiam si dicat Sponfus, e. Ion. de Dono, seu dono nupto has res pretiosas Sponsa, vel Sponfus, adhuc non præsumi absolutam Donationem, 2. n. 8. quia sensus solet esse, dono ad ornatum meæ futuræ conjugis, dono ejus usum, si sequatur Matrimonium, &c.

7. Dicitur Quintò, (Illudque consummetur) ubi male quia sic solum videtur conditio integrè completa, siquidem ante consummationem potest Matrimonium dissolvi per ingressum in Religionem. Ita Sanch. f.

8. Dictum est Sextò, (Donata acquirantur omnino Donatario) Ratio est, quia positus iis, quæ jam prædicta sunt, purificatur conditio, atque adeò valida facta est Donatio.

9. Dictum est Septimò, (Secus revertantur ad Donantem &c.) id, quod clarius sic distinguitur. Vel Matrimonium non sequitur ob solius Donantis culpam si ve is sit Sponfus, si ve Sponsa, & tunc donans duo mala contrahit, alterum est, quod res omnes per sponsalitiæ largitatem donatas recuperare non valebit, remanent enim apud eum, qui culpam non habet. Alterum, quod restituere eidem debet omnia, quæ per similem largitatem forte habuit ab alio.

10. Vel Matrimonium non sequitur, culpa Donatarii, & tunc is omnia restituet Donanti, qui est sine culpa, & merito, nam æquitas non patitur, ut relictus sine sua culpa amitrat Sponsam, seu Sponsum, & item dona alteri concessa in actu Matrimonii.

11. Vel Tertio, Matrimonium non sequitur, nullius culpa, ut, si alteruter ex Sponfis

moria-

moritur, vel fiat Religiosus (hæc enim culpa non est) & tunc omnia reducuntur in pristinum, hoc est, Sponsus debet restituere totum, quod habuit à Sponsa, & hæc, totum, quod habuit ab illo. Excipe in hoc tertio casu, nisi forte hæc passa sit osculum, vel copulam, de qua re mox. a.

12. Vel denique Quartò, non subsequitur Matrimonium ex communi utriusque libero consensu, & tunc pari modo, ac dictum est numero præcedenti, omnia reducuntur in pristinum, id est, totum, quod dono alter accepit, restituetur alteri, quia ob consensum libere præstitum dissolvendi sponsalia, tacite cõvenite videntur, ut quilibet restituat accepta, neque hic osculum, aut copula aliquid pro-
b. Intra diei Sponsæ, ut mox b videbimus.

Res habita per Sponsalitiã largitã, an necessario servanda pro filiis Donantis?

Affertur communis doctrina affirmans.

13. Iam verò insurgit nunc quæstio, an quando ex secuto jam Matrimonio enascatur filii, ea, quæ mulier habuit à Sponsò per donationem, si transeat ad secundas Nuptias, debeat reservare pro dictis filiis, an possit de illis donatis liberè disponere, eaque dare etiam filiis posterioris Matrimonii?

14. Huius quæstioni Respondetur communiter, debere reservare filiis prioris Matrimonii, si ipsi vivunt, sicuti etiam omnia bona, ab ipsa Matre per Donationem inter vivos, vel per ultimam voluntatem habita à primo conjugè, sive tempore constantis Matrimonii, sive tempore Sponsalitiã, quia, ita habetur in iure, & ita habent Gomez, Molina, Sanch. Turrian. apud Bonacin. d. Illa autem, quæ ab aliis habuit mulier intuitu viri prioris Matrimonii, debere etiam reservari dictis filiis docet idem Bonacina, e quod certè est cõtra. q. 13. sequenter ad Bartoli opinionem, quam ipse p. 3. n. 32. Bonacina tenet, bona scilicet data uxori intuitu viri acquiri ipsi viro, ut vidimus supra. f. 4. n. n. At in alia probabiliori sententia Baldi ibidè allata, quæ multi tenent, ea bona acquiri ipsi uxori, non ita est: & mihi videtur satis probabile, non ita esse, nam dicta lex Famina solùm dicit esse reservandum pro filiis quicquid ex bonis priorum Maritorum fuerint assecu-

ta. At hæc bona, de quibus est quæstio, Maritorum non sunt, ut tanquam probabilius ibidem iudicavimus.

15. Omnes autem à dicta reservatione pro filiis prioris Matrimonii excipimus cum eodem Bonacina g medietatem Sponsalitiæ largitatis, quando intercessit osculum, vel copula, nam, quia hæc medietas, tunc acquiritur ipsi uxori, ut mox dicemus, idè de ea poterit liberè disponere sine ulla obligatione eam reservandi pro dictis filiis.

16. Dictum est num. 14. (pro filiis, si ipsi vivunt) si enim, vel mortui fuerint filii procreati à dicto priorè Matrimonio, vel nulli sint filii procreati, dispositio hæc legis Famina locum nullum habet, sed in mulieris libera potestate remanebunt ea bona, ut clare notat eadem l. Famina.

Affertur nostra opinio negans donata uxore debere servari pro filiis prioris Matrimonii.

17. Hactenus communem doctrinam in medium attulimus. Nunc studiosis Lectoribus meis considerandum propono, hæc idè ab Imperatore fuisse disposita, quia leges civiles, quæ abhorrent, à secundis Nuptiis, volunt ab illis Viduas retrahere. Cum ergo leges Canonice, quas sequi debemus, Nuptias secundas non reprobent, undè nullam culpam mulier ad eas transeundo, etiam intra annum luctus, committat: pœnam amissionis prædictorum Donatorum nequam incurret.

18. Confirmatur Primò, ex Sacro Textu, h qui sic habet.

Super illa quæstione, an mulier possit sine C. ult. infamia nubere intra tempus luctus (hoc De sec. est, intra annum à morte viri) secundum leges definitum. Respondemus, quod, cum Apostolus dicat: Mulier viro suo mortuo, soluta est à lege viri sui, in Domino nubat, cui voluerit, per licentiam, & auctoritatem Apostoli eius infamia aboletur.

19. Confirmatur Secundò, Nam Glossa communis dicto Cap. ultimo. cum attulisset aliquorum opinionem asserentium, propter dictam Apostoli licentiam mulierem non evadere pœnam, qua privatur antenuptiali donatione, & omni eo, quod ex liberalita-

Nun 3.

ralitate viri ad eam potuit pervenire, & item aſſerentium, Eccleſiam non potuiſſe hanc pœnam tollere, cum, inquam, Gloſſa communis hæc attuliſſet, Gloſſa marginalis notavit in margine num. 4. ſic:

Immo potuit, quicquid dicat Bernardus, cui ſtandum non eſt.

Si ergo ablata eſt ab Eccleſia ejuſmodi pœna, cur debet mulier eas Donationes amittere

20. Ad hæc, ſcio, quid reſpondere poſſint Juriſperiti Civiles, nimirum, duas eſſe conſtitutas pœnas contra Viduam tranſeuntem ad ſecundas Nuptias in anno luctus, alteram, infamiae, alteram, amiſſionis bonorum ipſi Donatorum: priorem tolli à Sacris Canonibus, non verò poſteriore. Ita Gloſſa a Civilis, cujus hæc verba ſunt in Additione:

a Gloſſa civilis in d.l.1.C.de ſecund. Nupt.

Pœna qua imponitur mulieri eo, quod nimis feſtinanter nubit, de qua in hac l. (id eſt, pœna Infamiae) eſt ſublata per dictum Apoſtoli. Pœna verò, qua imponitur ideo, quod nubit ſecundo, de qua l. Famina, & alibi non eſt ſublata. Ita dicunt communiter omnes Canoniſta in c. penul. & ſin. de ſecundis Nuptiis. De quo vide omnino Abbatem in dicto cap. finali.

21. Verum ego tria habeo contra hanc Gloſſam, & conſequenter contra Reſponſionem Juriſperitorum. Primum, ſi in margine dicti c. ſin. ut ego num. 19. modo notavi, leguntur illa verba (*Immo potuit, &c.*) qua veritate dicitur, omnes Canoniſta ita ſentire in dicto c. ſin. Num fortalle, quando ſcripta eſt prædicta Gloſſa Civilis, nondum illi capitulo erat addita Gloſſa hæc marginalis Canonica?

22. Secundum. Si nobis conceditur, ſublata eſſe pœnam Infamiae inſiſtente l. 1. citata, non ex alio capite, niſi, quia eſt pœna, qua ratione negas, non eſſe ſublata pœnam amiſſionis Donatorum inſiſtente, quam ipſa Gloſſa Civilis etiam pœnam merito appellat, dicens hæc amiſſione puniri dictam mulierem? Certè nimis gratis id negas, cum nulla proſus appareat ratio diſparitatis.

23. Dices, eam ſatis apparere, quia pœna Infamiae nubentis intra annum eſt pœna mulieris ipſi inſiſtente in odium tantæ feſtinantiae,

at amiſſio Donatorum, inſiſtente ex ſuſceptis ſecundis Nuptiis, eſt lata in favorem filiorum prioris Matrimonii. Reſpondeo, hæc amiſſionem redundare in favorem filiorum, ultro concedimus: ſed dicimus (quod certè nemo negabit) radicem hujus favoris eſſe pœnam, quam Jura Civilia abhorrentia à ſecundis Nuptiis inſiſtunt: cum ergo hæc pœna non ſit ex Sacris Canonibus inſiſtenda, nec favor ille redundabit pro filiis.

24. Tertium. Cur prædicta Gloſſa Civilis remittit me ad Abbatem, b cum ego illum inveniam pro noſtra ſententia? Eſto dicat contrariam eſſe multorum Canonistarum. Verba Abbatis, quæ multum faciunt ad hanc quæſtionem elucidandam, hæc ſunt.

b Abbas de conſ. de ſecund. Nupt.

Quamquam iſta litera, nempe concedens ſecundas Nuptias, loquatur de Infamia, tamen ratio litera eſt univerſalis quoad omnes pœnas. Probatur hoc ſatis in antiqua, dum Papa prohibuit, ne ad jacturam, vel infamiam allegaretur, eſſe tranſitus ad ſecundas Nuptias contra iſtam mulierem, & ſi audacia concederetur, tenerem contra communem opinionem, quod, etiam pœnas inſiſtente favore filiorum, mulier non deberet incurrere. Primum, quia favor filiorum non debet eſſe cauſa puniendi mulierem, vel impediendi Matrimonium à Deo conſeſſum. Item ex defectu poteſtatis, nam Imperator non habet poteſtatem, interdicens Matrimonium ad tempus, vel apponendi pœnam, per quam tollatur indireſte libera facultas contrahendi, non enim negari poteſt, quia ex ipſis pœnis, etiam inſiſtente favore filiorum, intimidetur Matrimonium, & tollatur libera contrahendi facultas, & ſic poſſet mulier incurrere peccatum Fornicationis, abſtinendo ſe à ſecundo Matrimonio, ne incurreret pœnas Iuris.

25. Sed paulò poſt, ſic addit.

In judicando tamen, vel conſulendo, grave eſſet, recedere à communi opinione Doctorum, quam non reperio in hoc per aliquem violatam, & ideo non attentarem, venire contra opinionem tantorum.

Hactenus Abbas. Cujus ultima clauſula, an ſit nimis timida. Lector dijudicet.

§. III. Spon-